

Protokollen er godkjent av rådet 3. oktober.

Protokoll Kirkerådet (KR)

11.-12.09.2008

Kirkens hus

Til stede:

Nils-Tore Andersen
Berit Hagen Agøy (fung. MKR-leder)
Petter N. Dille (11.09.)
Terje Fonk
Arne Backer Grønningsæter
Tore Johnsen (SKR-leder)
Lars Erlend Kielland
Svein Arne Lindø

Svein Malmbekk
Ingunn Rinde
Kjersti T. Rogne
Olav Skjevesland
Harald Nyeggen Sommer
Sissel Vartdal
Iselin Aartun (11.09., vara for J. Andersen)

Fravær under enkelte saker, ved behandling og/eller da vedtak ble fattet:

Petter N. Dille og Iselin Aartun: KR 41, 42, 43, 44, 48, 49, 51, 52, 57, 58, 59 (2. behandling), 60, 61, 62 og 63/08.
Kjersti Rogne: KR 42, 43, 44, 48, 49, 51, 52, 57, 58, 60, 61, 62 og 63/08.
Olav Skjevesland: KR 50 og 56/08
Terje Fonk: KR 46, 47, 50 og 55/08

Forfall: Jorund Andersen

Forfall uten vara: Johanne Mekkalgården Ressem og Anne L. Tveter

Til stede fra sekretariatet:

Per Kristian Aschim
Ole-Inge Bekkelund
Per E. Dehlin
Lillian M. Dittmann
Vibeke Fjeld
Guro Hellgren
Rávdna T. Henriksen
Åge Haavik
Jens-Petter Johnsen

Øyvind Meling
Sven Oppegaard
Gerd Karin Røsæg
Hans Jürgen Schorre
Jahn-Oluf Skonnord
Synnøve Hinnaland Stendal
Gunnar Westermoen
Paul Erik Wirgenes

Konsulentene var primært til stede under behandling av egne saker.

Møtet ble ledet av Nils-Tore Andersen, og som vanlig fulgte en ordningen med en saksordfører for hver sak. Til innkallingen ble det kommentert at flere av sakene ble sendt ut for sent.

Torsdag kveld ble det avholdt et seminar om trosopplæring – sluttrapport og evaluering. Professor Sverre Dag Mogstad og styringsgruppas nestleder Oddbjørn Evenshaug deltok med innledninger.

Saksliste

Saksnr.	Arkivsak	Sakstittel
041/08	08/201	Referatsaker
042/08	08/203	KR 42/08 Orienteringssaker
043/08	07/290	To kirker - én tro. Samarbeidsavtale med Den Evangelisk Lutherske Frikirke
044/08	08/217	Trosopplæringsreformen. Sluttrapport for forsøks- og utviklingsfasen 2004-2008
045/08	08/173	Fast tilsetning av avdelingsdirektør/generalsekretær for Mellomkirkelig råd (u. off.)
046/08	08/205	Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 (demokratireformen)
047/08	08/109	Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017
048/08	07/333	Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar
049/08	07/46	Plan for Kyrkjemusikk. 2. gangs behandling
050/08	07/91	Lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat. 2. gangs behandling
051/08	07/85	Folkevalgtes arbeidsvilkår - Godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste
052/08	07/53	Ny Nemnd for gudstjenesteliv, mandat og oppnevning
053/08	06/13	Strategiplan for kjønn og likestilling i Den norske kirke 2009-2014
054/08	07/308	Visjonsdokument for Den norske kirke 2009-2014 - 3. gangs behandling
055/08	05/527	Videreføring av Kirkens Familievern
056/08	08/13	Kirkemøtet 2008. Program og saksliste
057/08	08/35	Kirkemøtet 2008. Valg og oppnevninger
058/08	05/556	Videreføring av Dnks samarbeidsorgan for overgrepssproblematikk
059/08	08/17	Ny dåpsliturgi for Den norske kirke
060/08	07/136	Godkjenning av nordsamiske liturgier
061/08	08/80	Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke
062/08	06/105	Forslag til medlemmer av styret for Opplysningsvesenets fond 2009-2012
063/08	08/202	Eventuelt – Lansering av ny salmebok i 2010

KR 041/08 Referatsaker

1. Protokoll fra møte i styringsgruppa for trosopplæring, 16.-17.04.08
2. Protokoll fra Samisk kirkeråd 21.-22. 05.08
3. Protokoll fra Mellomkirkelig råd 22.-23.05.08
4. Protokoll fra møte i styringsgruppa for trosopplæring, 10.06.08
5. Referat fra SMM fellessamling, 11.-12.06.08
6. Referat fra møte i Utvalg for kjønn og likestilling (UKL) 13.03.08
7. Referat fra møte i Utvalg for kjønn og likestilling (UKL) 29.04.08
8. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2008

KR-041/08 Vedtak:

Kirkerådet tar referatsakene til orientering.

KR 042/08 KR 42/08 Orienteringssaker

1. Orienteringer fra Bispemøtet, MKR, SKR og KR
2. Rapport fra Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandets generalforsamling juni 2008 v/ Ingrid Vad Nilsen
3. Styrket demokrati i Den norske kirke. Høringsuttalelse, 13.08.08
4. Ot.prp. nr. 60 (2007-2008) Lov om endring i lov av 7. juni 1996 om Opplysningsvesenets fond
5. Oversikt over tekster i nåværende tekstbok som ikke er med i forslag til Ny tekstbok for Den norske kirke
6. Plastgraver – ei orientering. Rundskriv fra KKD, 15.08.08
7. Norsk engasjement i Afghanistan, uttalelse fra Mellomkirkelig råd, 08.-09.09.08
8. Utsettelse av høringsfristen – gudstjenestereformen, brev fra Tunsberg bispedømmeråd, 29.08.08

KR-042/08 Vedtak:

Kirkerådet tar sakene til orientering.

KR 043/08 **To kirker - én tro. Samarbeidsavtale med Den Evangelisk Lutherske Frikirke**

Kirkerådets behandling

Forslag til vedtak pkt. 1 ble endret til:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

Kirkemøtet er glad for det foreliggende forslag til avtaletekst mellom Den norske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke og slutter seg til avtalen.

Pkt. 2 og 3 ble strøket.

Enstemmig vedtatt.

KR-043/08 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

Kirkemøtet er glad for det foreliggende forslag til avtaletekst mellom Den norske kirke og Den Evangelisk Lutherske Frikirke og slutter seg til avtalen.

KR 044/08 **Trosopplæringsreformen. Sluttrapport for forsøks- og utviklingsfasen 2004-2008**

Kirkerådets behandling:

Tore Johnsen fremmet følgende forslag:

Nytt pkt. 1: Kirkerådet ber om at innspillene fra Samisk kirkeråd i sak SKR 34/08 innarbeides i saksdokumentet som legges frem for Kirkemøtet.

Enstemmig vedtatt.

Harald Nyeggen Sommer fremmet følgende forslag:

Pkt. 8:

- 1) 1. strekpunkt strykes
- 2) 2. strekpunkt endres i sin helhet til: konfirmasjonens plass og forhold til trosopplæringen som helhet.

Pkt. 12: erstatte direktør med Kirkerådet

Kirkemøtet ber Kirkerådet om å oppnevne en faggruppe som kan følge det videre arbeidet med reformen.

Enstemmig vedtatt.

Hele vedtaket ble enstemmig vedtatt.

KR-044/08 Vedtak:

1. Kirkerådet ber om at innspillene fra Samisk kirkeråd i sak SKR 34/08 innarbeides i saksdokumentet som legges frem for Kirkemøtet.
2. **Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:**
 1. Kirkemøtet vil uttrykke en stor takk til Styringsgruppa for trosopplæringsreformen for det solide arbeidet som er nedlagt og for den foreliggende sluttrapport. Sluttrapporten sammen med evalueringen fra Arbeidsfellesskapet gir et godt bilde av arbeidet som er gjort, samtidig som dette materialet gir verdifulle føringer for det videre arbeidet.
 2. Kirkemøtet ser det som tjenlig at trosopplæringsreformen forstås som en prosess med ulike faser:
 - en innledende fase (tilsvarende prosjektperioden 2004-2008)
 - en gjennomføringsfase, hvor reformen innføres i alle menigheter
 - en konsolideringsfase hvor reformen integreres i normal virksomhet

Kirkemøtet legger til grunn den innholdsbestemmelse av den enkelt fase som styringsgruppas sluttrapport skisserer. Videre vil Kirkemøtet understreke betydningen av at gjennomføringsfasen gjøres så kort som mulig.

3. Kirkemøtet vil understreke betydningen av en fortsatt nasjonal ledelse av trosopplæringsreformen og at det bygges videre på erfaringene fra forsøksfasen. Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide for et tilstrekkelig antall stillingsressurser nasjonalt, slik at det nasjonalt kan opprettholdes ledelsesfunksjoner som koordinerer og bevarer et fokus på trosopplæringen med faglig tyngde og utøvende funksjon.
4. Kirkemøtet ber om at det arbeides videre med innføring av reformen i menigheter som ikke har vært prosjektmenigheter, etter den modell som beskrives i sluttrapporten. Det bes i den forbindelse om at det utarbeides en forutsigbar opptrappingsplan og at Kirkerådet utarbeider kriterier for tildeling av midler til lokalmenighet.
5. Kirkemøtet vil understreke at midler som tilføres reformen primært skal tilfalle lokalmenigheten, men vil samtidig understreke nødvendigheten av nasjonale støttestrukturer. Kirkemøtet vil derfor anbefale overfor departementet at:
 - bevilgningene gis som øremerket tilskudd til Kirkerådet med bispedømmerådet som regional forvalter
 - det tildeles midler til alle bispedømmene slik at de kan få en sentral rolle som regionalt mellomledd mellom Kirkerådet og menighetene. Dette

innebærer bl.a. at bispedømmene får som oppgave å tildele midler til kirkelige fellesråd/menighetene ut fra en nasjonal fordelingsnøkkel.

- det fortsatt gis anledning til sentralt å avsette midler til
 - fortsatt forsøksarbeid og metodeutvikling, herunder nasjonale utviklingsprosjekter
 - forskning og fagutvikling
 - videreutvikling og drift av et kompetansenettverk
 - videreutvikling og drift av en mentortjeneste
6. Kirkemøtet ser det som viktig at det også i det videre arbeidet avsettes midler til trosopplæring for barn og unge med særskilte behov.
 7. Kirkemøtet anbefaler at samarbeidet med de ulike barne- og ungdomsorganisasjonene videreføres og styrkes i det videre arbeid med trosopplæringsreformen.
 8. Kirkemøtet ber om at følgende spørsmål blir spesielt vurdert i det videre arbeid med Plan for trosopplæring:
 - konfirmasjonens plass og forhold til trosopplæringen som helhet
 - eventuelle godkjenningsordninger for lokalt planverk
 - utvikling av gode rapporteringsrutiner

I arbeidet med Plan for samisk kirkeliv må videreutvikling av trosopplæring for barn og unge i de ulike samiske områdene vektlegges.

9. Kirkemøtet vil i likhet med styringsgruppa understreke at trosopplæringsreformen er underfinansiert i forhold til de aktivitetsmålene som ligger i de politiske vedtakene, og at det er avgjørende at tildelingen til kirkens trosopplæring indeksreguleres.
10. Kirkemøtet har merket seg at det i løpet av prosjektperioden er rekruttert mange medarbeidere og at disse har ulik type kompetanse, dette gjelder både frivillige medarbeidere og ansatte. Det må utvikles overgangsordninger for de ansatte i trosopplæringsreformen i tråd med styringsgruppas anbefalinger. Videre bes Kirkerådet intensivere arbeidet med kvalifikasjonskrav tilsvarende bachelor-grad for stillinger innenfor trosopplæring, og eventuelt diakoni og kirkemusikk, jf KM 6/02.
11. Kirkemøtet ber Kirkerådet holde fast ved målsettingen om å se de ulike pågående reformprosesser i relasjon til hverandre, og at arbeidet med menighetsutvikling intensiveres.
12. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å oppnevne en faggruppe som kan følge det videre arbeidet med reformen.

**KR 045/08 Fast tilsetting av avdelingsdirektør/generalsekretær
for Mellomkirkelig råd**

Saken ble behandlet i lukket møte. 2 representanter for fagforeningene, Per E. Dehlin og Øyvind Meling, var til stede.

KR-045/08 Vedtak:

Olav Fykse Tveit tilsettes som avdelingsdirektør/generalsekretær i Kirkerådet fra 1. september 2008 i fast stilling.

**KR 046/08 Særskilte regler for de kirkelige valg 2009
(demokratireformen)**

Kirkerådets behandling

Følgende forslag ble fremmet:

Harald Nyeggen Sommer:

Forslag til tilføyelse etter første setning § 7.1. (s. 53)

”Nominasjonskomiteen for leke medlemmer består av et lekt medlem fra hvert prosti, som velges av de utgående menighetsrådene i hvert enkelt prosti.”

Terje Fonk:

I kap. ”Hovedelementer i forslag til forsøksordning ved de kirkelige valg 2009 – veivalg” (s. 19): Endre ”3-5 ved direkte valg, 4 ved indirekte valg” til ”3-5 ved direkte valg, 3-5 ved indirekte valg”.

I kap. 7 ”Økt bruk av direkte valg” (s. 36): Endre ”menigheter” til ”prostier”.

”- 50 kirkemedlemmer fra minst tre prostier kan fremme forslag på kandidater ved supplerende nominasjon etter at nominasjonskomiteens forslag foreligger.”

Tore Johnsen:

- Det nedsettes snarest en arbeidsgruppe med relevant kompetanse som utreder bredden av spørsmål knyttet til det samisk-kirkelige demokratiet i Den norske kirke. Arbeidsgruppen skal ha som utgangspunkt at det samiske-kirkelige demokratiet i Den norske kirke skal styrkes i rammen av demokratireformen, og ikke svekkes. Utredningen og forslag til løsninger må foreligge så raskt at det er mulig å innarbeide perspektivene før demokratireformens utløp i 2011.
- Valg av leder til Samisk kirkeråd opprettholdes som i dag selv om ordningen med valg på fritt grunnlag for øvrig opprettholdes. Dette i påvente av konklusjonen fra arbeidsgruppen.

Innspillene oversendes sekretariatet.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-046/08 Vedtak:

1. Det framlagte utkast til Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 (punkt A-G) legges fram for Kirkemøtet med de endringer som fremkom på møtet.
2. Kirkemøtet anbefales å gjøre vedtaket under forutsetning av at den nødvendige lovhjemmel for valgordningsforsøket blir gitt, under forutsetning av departementets godkjenning av de vedtatte valgeregler og under forutsetning av at de nødvendige økonomiske midler stilles til disposisjon.
3. Oppsummering av høringen vedrørende innstillingen *Styrket demokrati i Den norske kirke* ettersendes Kirkemøtets medlemmer. Direktøren gis fullmakt til å legge fram forslag til endringer på bakgrunn av høringen.
4. Direktøren gis fullmakt til å gjøre nødvendige mindre endringer i det endelige framlegg for Kirkemøtet.

KR 047/08 Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017

Kirkerådets behandling

Administrasjonen trakk sitt opprinnelige forslag til vedtak til fordel for Mellomkirkelig råds vedtak.

Det ble fremmet forslag om nytt pkt. 1: Synspunktene til Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd innarbeides i dokumentet til Kirkemøtet.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-047/08 Vedtak:

1. Synspunktene til Kirkerådet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd innarbeides i dokumentet til Kirkemøtet.
2. Kirkerådet inviterer Norges Kristne Råd og Kirkens Nødhjelp til å være samarbeidspartnere i bærekraft-prosjektet. Administrasjonen kan involvere andre samarbeidspartnere i den grad den finner det tjenlig.

3. Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å fatte følgende vedtak:

1. Kirkemøtet ønsker å realisere den vedtatte bærekraftreformen for Den norske kirke som et økumenisk samarbeidsprosjekt, og er glad for at andre kirkesamfunn og kristne organisasjoner ønsker å delta i prosjektet.
2. Prosjektets visjon er - med utgangspunkt i troen på den treenige Gud:
 - a. at kirken bidrar til å sikre en internasjonal, forpliktende klimaavtale som et steg mot et bærekraftig samfunn, og
 - b. at kirkelige miljøer og aktører demonstrerer et bevisst forhold til miljø, forbruk og rettferd.
3. Kirkemøtet oppfordrer alle nivåer i Den norske kirke til å se sammenhengen mellom vår tro og dette prosjektets innhold i arbeidet med de ulike reformene i kirken.
4. Kirkemøtet ber prosjektets styringsgruppe om å arbeide for regjeringens støtte til prosjektets finansiering.
5. Kirkemøtet inviterer andre samfunnsaktører - slik som næringsliv, forskningsmiljøer og organisasjoner - med i et samarbeid om prosjektet.
6. Kirkemøtet ber om at fremdriften av prosjektet rapporteres til Kirkemøtet gjennom Kirkerådets årsmeldinger. Kirkemøtet 2012 får seg forelagt et forslag til revidert prosjekt- og milepælplan.

KR 048/08 Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar

Kirkerådets behandling:

Administrasjonen trakk sitt opprinnelige forslag til vedtak til fordel for Mellomkirkelig råds vedtak.

Det ble fremmet forslag om nytt pkt. 1: Kirkerådet henstiller til Mellomkirkelig råd å innarbeide de synspunktene som fremkom i møtet.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-048/08 Vedtak:

1. Kyrkjerådet ber Mellomkyrkjeleg råd om å innarbeide synspunkta som kom fram i møtet.

2. Kyrkjerådet rår Kyrkjemøtet til å gjere følgjande vedtak:

1. Kyrkjemøtet 2008 vil understreke det ansvaret vi som kyrkje har for våre kristne brør og systre i Midtausten. Dette byggjer på det Kyrkjemøtet har høyrte, lest og drøfta om den situasjonen kyrkjene i Midtausten står i, særleg kyrkjene i Israel og Dei palestinske områda.
2. Kyrkjemøtet ser at innsatsen for kyrkjene Den norske kyrkja samarbeider mest med, er verdifull. Den må halde fram og gjerne intensiverast.
3. Kyrkjemøtet vil be norske styresmakter fortsette å arbeide for levevilkåra for dei kristne minoritetane i Midtausten.
4. Kyrkjemøtet ber om at dei prioriterte arbeidsfelt som er foreslått, vert fylgt opp, og at ein særleg legg vekt på følgjande:

.....

KR 049/08 Plan for Kyrkjemusikk. 2. gangs behandling

Kirkerådets behandling:

Det ble fremmet forslag om nytt pkt. 1:

Kyrkjerådet ber administrasjonen innarbeide dei synspunkta som kom fram i møtet.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-049/08 Vedtak:

1. Kyrkjerådet ber administrasjonen innarbeide dei synspunkta som kom fram i møtet.

2. Kyrkjerådet tilrår Kyrkjemøtet å gjere fylgjande vedtak:

Kyrkjemøtet vedtar Plan for kyrkjemusikk i Den norske kyrkja. Planen gjerast gjeldande frå 01.01.09.

**KR 050/08 Lokalisering av Samisk kirkeråds sekretariat.
2. gangs behandling**

Kirkerådets behandling:

Svein Malmbekk fremmet følgende alternative forslag:

Spørsmålet om flytting av Samisk kirkeråds sekretariat tas opp i forbindelse med utarbeidelse av Plan for samisk kirkeliv som skal legges fram for Kirkemøtet.

Forslaget falt mot 5 stemmer.

Lars Erlend Kielland fremmet følgende forslag:

Nytt pkt 2: Kirkerådet vil i dialog med KKD arbeide for budsjettmessig tildeling til gjennomføring av vedtaket.

Pkt. 3: Det er ønskelig at flyttingen skal kunne skje i løpet av 2010.

Forslaget ble enstemmig vedtatt.

KR-050/08 Vedtak:

1. Etter innstilling fra Samisk kirkeråd vedtar Kirkerådet å flytte sekretariatet for Samisk kirkeråd fra Oslo til Tromsø.
2. Kirkerådet vil i dialog med KKD arbeide for budsjettmessig tildeling til gjennomføring av vedtaket.
3. Det er ønskelig at flyttingen skal kunne skje i løpet av 2010.

KR 051/08 Folkevalgtes arbeidsvilkår - Godtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste

KR-051/08 Vedtak:

1. Utgifter til reise og opphold samt tapt arbeidsfortjeneste dekkes som i dag og etter søknad fra den enkelte. Det samme gjelder utgifter til barnepass. Kirkerådet søker departementet om fullmakt til å dekke reelle utgifter til tapt arbeidsfortjeneste utover det som er statens normalsatser. Videre søkes det om at studenter kan innvilges

ulegitimert sats ved deltakelse i møter på dagtid.

2. Lederne av de tre rådene gis en fast godtgjørelse på henholdsvis kr. 50.000 for leder av Kirkerådet og kr. 32.000 for lederne av Samisk kirkeråd og Mellomkirkelig råd.
3. Dagens praksis for alle andre utvalg fastholdes ved at utgifter til reise og opphold dekkes etter innlevert reiseregning.
4. Det forutsettes at de nye satsene og godtgjørelse for lederne settes i verk så snart Kultur- og kirkedepartementet har godkjent ordningen og gitt nødvendige tilleggsbevilgninger.

KR 052/08 Ny Nemnd for gudstjenesteliv, mandat og oppnevning

Kirkerådets behandling:

Arne Grønningsæter fremmet forslag om å utsette saken til neste Kirkerådsmøte. Forslaget falt mot 3 stemmer.

Lars Erlend Kielland fremmet forslag om Hege Fagermoen som fast medlem og Jan Otto Myrseth som 1. vara. Forslaget falt mot 6 stemmer (leders dobbeltstemme).

Harald Nyeggen Sommer fremmet forslag om å ta inn en takk til NFG.

Forslag til vedtak, inkludert Nyeggen Sommers forslag, ble enstemmig vedtatt.

KR-052/08 Vedtak:

1. Kirkerådet takker avtroppende Nemnd for gudstjenesteliv og underutvalgene for innsatsen.
2. I de statuttene som er vedtatt for Nemnd for gudstjenesteliv (sak KR 22/05), endres punkt 2.1 til følgende:

§ 2.1 NFG har 10 medlemmer, 2 varamedlemmer og 2 konsultative medlemmer, nemlig ett oppnevnt av Mellomkirkelig råd og ett oppnevnt av Samisk kirkeråd.

3. For perioden 2009-2012 oppnevnes følgende Nemnd for gudstjenesteliv:

Øystein Bjørdal, domprost (leder)
Ole Andreas Fevang, kirkemusikkstudent
Gunnhild N. Hermstad, stud. theol.
Anne Marta Hoff, kunsthistoriker
Karin Manvik, musikk lærer
Jørund Midttun, sokneprest
Jan Otto Myrseth, prost
Knut Størdal, kantor
Merete Thomassen, dr. theol.
Biskop (oppnevnes av Bispemøtet)

1. vara Hege Fagermoen, sokneprest
2. vara Tone Norvang Øygard, lærer

KR 053/08 Strategiplan for kjønn og likestilling i Den norske kirke 2009-2014

Kirkerådets behandling:

Det ble fremmet forslag om å stryke "noe" i pkt. 3. (noe større innsats på feltet)
Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-053/08 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar Strategiplan for kjønn og likestilling i Den norske kirke 2009-2014 med de endringene som framkom i møtet.
2. Strategiplanen konkretiseres på en tydelig og integrert måte i årsplanene.
3. Kirkerådet ber sekretariatet vurdere hvordan det på sikt kan frigjøres ressurser til en større innsats på feltet.
4. Halvveis i planperioden framlegges Strategiplan for kjønn og likestilling i Den norske kirke 2009-2014 for Kirkerådet med en evaluering av gjennomføringen og med tanke på en eventuell revisjon.
5. Strategiplanen gjøres kjent for bispedømmerådene og menighetene og andre aktuelle målgrupper med anmodning om oppfølging.

KR 054/08 Visjonsdokument for Den norske kirke 2009-2014 - 3. gangs behandling

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-054/08 Vedtak:

1. Visjonsdokumentet vedtas med virkningstid fra 2009 – 2014.
2. Kirkemøtet vedtar visjonsdokumentet for Den norske kirke i perioden 2009 – 2014 med visjonen "Gjennom livet – en bekjennende, misjonerende, tjenende og åpen folkekirke" og de formuleringer som underbygger denne visjonen.
3. Kirkemøtet vedtar følgende satsingsområder for Den norske kirke i perioden 2009 – 2014: Diakoni, Kirkemusikk og kultur, Barn og unge, Gudstjenesteliv og Samisk kirkeliv. De strategiske føringene vedtas i behandlingen av de enkelte plandokumenter for satsingsområdene.
4. De vedtatte satsingsområder gis prioritet ved tildeling av midler fra Opplysningsvesenets fond i perioden 2010 – 2015.
5. Kirkemøtet ber de sentralkirkelige råd og regionale og lokale nivå i Den norske kirke om å innarbeide vedtatte satsingsområder i sine plandokumenter og gi dem prioritet.

KR 055/08 Videreføring av Kirkens Familievern

Kirkerådets behandling:

Lars Erlend Kielland fremmet følgende forslag:

Pkt 1: Endre Kirkens Familievern til kirkelige familievernkontorer

Forslaget falt mot 3 stemmer.

Pkt. 3: Stryke ”kirkelige”

Forslag til vedtak, inkludert Kiellands forslag pkt. 3, ble vedtatt med 11 mot 1 stemme.

Pkt. 3 og 4 bytter rekkefølge.

KR-055/08 Vedtak:

1. Kirkerådet ser verdien og nødvendigheten av to spor innen familievern, og vil arbeide for at Kirkens Familievern fortsatt kan bestå.
2. Kirkerådet henstiller til bispedømmerådene og Bispemøtet om et sterkt engasjement for Kirkens Familievern og om å bruke Kirkens Familievern som samarbeidspartner i saker som gjelder familiearbeid og familievern.
3. Kirkerådet vil arbeide i forhold til sentrale politikere med tanke på å sikre Kirkens Familievern større handlingsrom både lokalt og sentralt.
4. Kirkerådet henstiller til menighetene om å samarbeide med de lokale familievernkontorene og henviser til Plan for diakoni i Den norske kirke som grunnlagsdokument.

KR 056/08 Kirkemøtet 2008. Program og saksliste

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-056/08 Vedtak:

1. Kirkerådet vedtar den foreløpige programskissen for Kirkemøtet 2008 og ber sekretariatet arbeide videre med planleggingen av Kirkemøtet ut fra de føringer som fremkom i møtet.
2. Kirkerådet vedtar følgende saksliste for Kirkemøtet 2008:

KM 01/08 Innstilling fra protokollkomiteen

KM 02/08 Valg og oppnevninger

1. Valg av Kirkerådets leder 2009-2010
2. Valg av Mellomkirkelig råds leder 2009-2010
3. Valg av Samisk kirkeråds leder 2009-2010
4. Oppnevning av medlemmer til Det Norske Bibelselskaps representantskap 2009-2011
5. Nominasjon av Dnks kandidat til LVFs råd
6. Nominasjon av Dnks kandidat til KEKs sentralkomité
7. Nominasjon av delegater til LVFs generalforsamling
8. Nominasjon av delegater til KEKs generalforsamling
9. Supplerende valg av varamedlem til Mellomkirkelig råd
10. Supplerende oppnevning til Kirkens Nødhjelps representantskap

11. Oppnevning av medlem til Kirkenes Verdensråds sentralkomité for innværende periode

- KM 03/08 Orienteringssaker
1. Protokoll fra Ungdommens kirkemøte 2008
 2. Protokoll fra Bispemøtet 2008
 3. Årsmelding for Sjømannskirken/Norsk kirke i utlandet 2007
 4. Årsmelding for Døvekirkenes fellesråd 2007
 5. Årsmelding for De sentralkirkelige råd 2007
 6. Kirken og den økonomiske globalisering (oppfølging 2008)
- KM 04/08 Evaluering av godkjenningsordning for personer uten cand.theol- grad
- KM 05/08 Bærekraft og skaperverk. Økumenisk prosjekt for endring av kirke og samfunn 2007-2017
- KM 06/08 Plan for kyrkjemusikk
- KM 07/08 Trosopplæringsreformen. Sluttrapport for forsøks- og utviklingsfasen 2004-2008
- KM 08/08 Visjonsdokument for Den norske kirke 2009-2014
- KM 09/08 Kyrkjene i Midtausten og vårt ansvar
- KM 10/08 St. meld. nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke
- KM 11/08 Særskilte regler for de kirkelige valg 2009 (demokratireformen)
- KM 12/08 Høringsnotat - Ot.prop om endring av kirkeloven i forbindelse med demokratireformen
- KM 13/08 ”To kirker – én tro”. Samarbeidsavtale med Den Evangelisk Lutherske Frikirke

KR 057/08 Kirkemøtet 2008. Valg og oppnevninger

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-057/08 Vedtak:

Kirkerådet vedtar å legge de foreslåtte valgene frem for Kirkemøtet 2008.

KR 058/08

Videreføring av Dnks samarbeidsorgan for overgrepssaker

Kirkerådets behandling:

Det ble foreslått følgende endring i pkt. 1, 5. bombe pkt.: erstatte "likeverdig behandling" med "likebehandling".

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-058/08 Vedtak:

1. SRO videreføres som et nasjonalt råd for Den norske kirkes arbeid med overgrepssaker i en ny periode som evalueres etter tre år.
 - I denne perioden består SRO av en representant fra henholdsvis Bispemøtet, KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon, Kirkens Ressursenter mot vold og seksuelle overgrep, Kirkerådet, Fagetisk personlråd for overgrepssaker og en av bispedømmekontorenes personalsjefer samt fra to av de kristelige organisasjonene i Den norske kirke, der den ene er en av barne- og ungdomsorganisasjonene. Kirke- og kulturdepartementet vil kunne delta på ad-hocbasis.
 - Bispemøtet, KA og Kirkens Ressursenter oppnevner selv sine representanter med vararepresentanter. Bispemøtet oppnevner dessuten en representant fra Fagetisk personlråd med vararepresentant.
 - Kirkerådet oppnevner administrativt de øvrige medlemmene samt leder for rådet.
 - Rådet har status som et kontakt- og koordineringsorgan. Det skal arbeide faglig med overgrepssaker og med å sikre at feltet får oppmerksomhet og fokus i kirken.
 - Rådet skal arbeide for å fremme profesjonalitet og fagetiske hensyn. Ut fra et helhetlig syn på virksomheten skal det nasjonale organet ha ansvar for å evaluere, samordne og videreutvikle kirkens innsats når det gjelder overgrepssaker. Rådet skal arbeide systemrettet og bidra til likebehandling.
 - I denne videreføringsperioden bør rådet primært ha fokus på å styrke kirkens kompetanse i forebygging og håndtering av saker der frivillig medarbeider i kirken anklages for seksuelle overgrep/grenseoverskridende atferd og arbeide for at det utarbeides retningslinjer for håndtering av slike saker.
 - Kirkerådet stiller sekretær til disposisjon for organet. I forbindelse med kurs og liknende betaler de ulike partene som er representert i organet sine egne utgifter, mens Kirkerådet påtar seg ansvar for å dekke utgifter til eksterne foredragsholdere.

2. Norges Kristne Råd anmodes om å bidra til at det etableres et norsk økumenisk nettverk for arbeid med overgrepssaker i tråd med forslaget som er lagt ved SRO`s evalueringsrapport.

KR 059/08 Ny dåpsliturgi for Den norske kirke

Kirkerådets behandling 11.09.:

Lars Erlend Kielland fremmet følgende forslag:

- 1) Sløyfe ”og opplæres” i spørsmål ved døpefonten, slik at det lyder: Vil dere at NN skal bli døpt i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn til et liv i den kristne tro?

Forslaget ble vedtatt med 7 mot 6 stemmer.

- 2) Overskriften ”Dåpshandling” flyttes til etter dåpssalmen, jf. NFGs forslag

- 3) Tillegg i vedtaket: NFGs forslag til ny dåpsliturgi gjøres tilgjengelig for menighetene og øvrige høringsinstanser.

Saken ble tatt opp til ny behandling og ny votering 12.09:

Kiellands forslag 2) og 3) ble enstemmig vedtatt.

Svein Malmbekk fremmet følgende forslag om lik verbform:

Spørsmål ved døpefonten skal lyde: Vil dere at NN skal bli døpt i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn og bli opplært til et liv i den kristne tro?

Administrasjonens forslag til vedtak, inkludert Malmbekks forslag, ble vedtatt med 7 stemmer. Kiellands forslag 1) fikk 4 stemmer og falt.

Lars Erlend Kielland leverte følgende protokolltilførsel, med tilslutning fra Arne Backer Grønningsæter og Harald Nyeggen Sommer:

Vi mener spørsmålet ved døpefonten bør lyde: ”*Vil dere at NN skal døpes i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn til et liv i den kristne tro?*”, i tråd med Nemnd for Gudstjenesteliv sitt forslag.

Vedtaket som fikk flertall i Kirkerådets sak 59/08, hvor spørsmålet lyder: ”*Vil dere at NN skal bli døpt i Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn og bli opplært til et liv i den kristne tro?*” nedtoner dåpens mysterium og svekker dåpens evangeliske karakter, og derved også dåpen som sakrament, i det dåpshandlingen på bakgrunn av spørsmålets ordlyd kan tolkes som ufullstendig inntil den dømte er tilstrekkelig opplært.

En slik svekkelse av dåpen som sakrament er svært alvorlig for en kirke hvor et overveldende flertall av de som døpes er spedbarn.

Jesu ord i Matteus 28 om å døpe og lære må sees som sidestilte oppdrag. Det ene kan dermed ikke settes som en betingelse for det andre. Vi kan derfor døpe uten å vite sikkert hvordan opplæringen vil bli, og likeledes lære opp i den kristne tro uten å vite sikkert om den opplærte velger å la seg døpe.

Ordene om foreldres, fadderens og kirkens forpliktelse til å gi den dømte opplæring til et liv i den kristne tro bør på bakgrunn av dette ikke forankres i spørsmålet ved døpefonten, som en slags forutsetning for dåpen, men må høre hjemme under dåpsliturgiens siste del, "Livet i dåpen", altså etter at dåpshandlingen har funnet sted.

Lars Erlend Kielland
Arne Grønningsæter
Harald Nyeggen Sommer

KR-059/08 Vedtak:

Kirkerådet tar forslag til ny dåpsliturgi til orientering og sender forslaget til høring fra 15.9.2008. NFGs forslag til ny dåpsliturgi gjøres tilgjengelig for menighetene og øvrige høringsinstanser.

KR 060/08 Godkjenning av nordsamiske liturgier

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-060/08 Vedtak:

Kirkerådet godkjenner nordsamisk versjon av 1978-liturgien for høymessen og kirkelige handlinger slik Samisk kirkeråd har vedtatt.

KR 061/08 Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) Staten og Den norske kirke

Administrasjonen foreslo følgende tillegg i pkt. 10: ... sett i lys av Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) og den politiske avtalen av 10. april 2008.

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-061/08 Vedtak:

Kirkerådet anbefaler Kirkemøtet å vedta følgende uttalelse om Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) *Staten og Den norske kirke*:

1. Kirkemøtet ser den politiske avtalen av 10. april 2008 og Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) *Staten og Den norske kirke* som et viktig skritt i retning av en bred, framtidsrettet og varig løsning på forholdet mellom staten og Den norske kirke. Kirkemøtet er tilfreds med at samtlige politiske partier på Stortinget har forpliktet seg gjennom avtalen, og at Kirkerådet ble trukket inn i prosessen fram mot avtalen i en konstruktiv dialog med myndighetene og de politiske partier. Kirkemøtet er tilfreds med at Kirkemøtets synspunkter (sak KM 8/06) er tillagt vekt i Stortingsmeldingen.
2. Kirkemøtet vil peke på avtalens pkt 3 *Grunnlovsendringer* som et avgjørende gjennombrudd. Kirkemøtet vil framheve som særlig viktig at grunnlovsbestemmelsene som regulerer forholdet mellom staten og Den norske kirke ses i sammenheng, og at alle de politiske partier har forpliktet seg på disse grunnlovsendringene. Dette legger grunnlaget for at endringen av relasjonene mellom staten og Den norske kirke kan gjennomføres som en samlende løsning. De grunnlovsendringer som foreslås er langt på vei i overensstemmelse med Kirkemøtets standpunkter fra 2006 (sak KM 8/06) og 2007 (sak KM 8/07).
3. Kirkemøtet ser den politiske avtalen som et skritt i retning av større likebehandling av tros- og livssynssamfunn i Norge, og større respekt for tros- og livssynssamfunns egenart.
4. Kirkemøtet vil i eget vedtak legge til rette for en reform av kirkens valgordninger som ivaretar de forutsetninger som er lagt i avtalens pkt. 1. Kirkemøtet vil samtidig understreke at utformingen av kirkens demokratiske ordninger må være et ansvar for kirkens medlemmer og organer valgt på kirkelige premisser.
5. Kirkemøtet fastholder at Den norske kirke som en konsekvens av grunnlovsendringene må bli eget rettssubjekt, at arbeidsgiveransvaret for prester, proster og biskoper må overføres fra staten til kirken, og at den regionale og sentrale kirkelige administrasjonen ikke lenger bør være del av statsforvaltningen. Forholdet mellom kirke og kommune må også sees i lys av endringene i forholdet mellom kirke og stat. Kirkemøtet vil i denne sammenheng påpeke at avtalens pkt. 2 vil ha problematiske sider fra det tidspunkt grunnlovsparagrafene endres i 2012, og kirkelig statsråd avvikles.
6. Kirkemøtet er tilfreds med at Den norske kirke skal ha en særskilt forankring i Grunnloven. Den kirkelov som etter grunnlovsendringene skal regulere Den norske kirkes organisering og virksomhet, må være en kortfattet rammelov. Den

- norske kirkes representative organer må ha den vesentlige ordningskompetanse i kirken. Offentlighet og åpenhet i kirkelig forvaltning må videreføres.
7. Kirkemøtet vil framheve behovet for utredning av framtidig finansieringsordning for Den norske kirke, og utredning av og forsøk med framtidig organisering av arbeidsgiveransvaret i Den norske kirke.
 8. Kirkemøtet ber Kultur- og kirkedepartementet snarest mulig og i samarbeid med Kirkerådet utforme reviderte regler for nominasjon og rådgivende avstemning i forbindelse med utnevning av biskoper. Kirkemøtet forutsetter at de reviderte reglene bygger på ordningen vedtatt av Kirkemøtet 2007 (sak KM 9/07). Kirkemøtet ber også om at saksbehandlingsreglene ved utnevning av prost endres, slik at bispedømmerådet får en rolle i prosessen.
 9. Kirkemøtet forutsetter at Kirkerådet involveres i arbeidet med ny kirkelov fram mot 2012.
 10. Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide videre med en kirkeordning i samsvar med linjene som er trukket opp i Kirkemøtets vedtak om *Grunnlovsforankring, kirkelov og kirkeordning for Den norske kirke* (sak KM 8/07), sett i lys av Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) og den politiske avtalen av 10. april 2008.

**KR 062/08 Forslag til medlemmer av styret for
Opplysningsvesenets fond 2009-2012**

Forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

KR-062/08 Vedtak:

Kirkerådet foreslår Bjørg Tysdal Moe som medlem av OVF's styre i perioden 01.01.2009-31.12.2012. Som 2. vara foreslås Jahn-Oluf Skonnord.

Direktøren får fullmakt til å foreslå 1. vara.

KR 063/08 Eventuelt – Lansering av ny salmebok i 2010

Svein Malmbekk la frem forslag om tiltak i forbindelse med lanseringen av ny salmebok for Den norske kirke i 2010.

KR-063/08 Vedtak:

Forslaget oversendes administrasjonen.